

PEDAQOGİKA VƏ METODİKA

ped.f.d., dos. Firuzə Rzayeva

ADU

E-mail: fira_350@mail.ru

TƏDRİS PROSESİNDƏ TƏLƏBƏLƏRİN MÜSTƏQİL İŞLƏRİNİN TƏŞKİLİNDƏ QARŞIYA QOYULAN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏR

Açar sözlər: *müstəqil iş, təlim fəaliyyəti, məqsəd və vəzifələr, tədris prosesi.*

Key words: *independent work, teaching activity, purposes and duties, teaching process.*

Ключевые слова: *самостоятельная работа, учебная деятельность, цели и задачи, процес обучения.*

Ali təhsil müəssisələrində ingilis dilinin tədrisi prosesində tələbələrin müstəqil işlərinin təşkilinin aktuallığı Azərbaycan Respublikasında son illər ali təhsil sahəsində aparılan müsbət dəyişikliklərlə əlaqədardır. Müasir dövrimüzdə tələbələrin fasiləsiz təhsilinin əsas vəzifələrinin həlli tədris prosesində tədris materialı üzərində müstəqil işin rolunun artırılması olmadan təsəvvür etmək mümkün deyildir.

Tələbələrin müstəqil işi aşağıdakılar üçün nəzərdə tutulmuşdur:

- Müəyyən bir fənn üzrə bilik və bacarıqların yüksək keyfiyyətlə mənimsənilməsi;
- akademik fənnin geniş və (və ya) dərinədən öyrənilməsi;
- gələcək peşəyə davamlı idraki marağın inkişafı;
- tələbələrin fərdi və intellektual qabiliyyətlərinin formalaşması;
- tələbələrin idrak, praktiki, tədris-tədqiqat, elmi-tədqiqat, refleksiv, layihə fəaliyyətlərində müstəqil iş görmək (öyrənə bilmək) bacarıqlarının formalaşdırılması;
- reproduktiv, yaradıcı, proqnostik, dəyərləndirmə fəaliyyətində təcrübənin inkişafı;

– tələbələrin şəxsi və peşə keyfiyyətlərinin, fərdi tədris və peşə-pedaqoji üslublarının, ümumi və peşə bacarıqlarının (cavabdehliyi öz üzərinə götürmək, problemləri müstəqil formalaşdırmaq və onların həll yollarını tapmaq, müxtəlif konfliktli vəziyyət- lərdə problemlərin həlli üçün konstruktiv yollar tapmaq, tolerantlıq və s.) [6];

Müxtəlif tədqiqatçılar müstəqil işin mahiyyətini fərqli şəkildə izah etmişlər. Onlardan bəzilərini nəzərdən keçirək.

O.V.Akulova, L.K.Naumovanın fikrincə, tələbənin müstəqil işi müəyyən bir sistemdə planlaşdırma və müəyyən bir nəticənin əldə olunmasının qiymətləndirilməsində müəllim tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilən peşəkar təhsil proqramının inkişafı üçün tədris fəaliyyətinin bir növüdür. Müstəqil iş prosesində müəllim tərəfdaş qismində çıxış edir [8]. L.Q.Vyatkin müstəqil iş dedikdə, müəllimin birbaşa kömək və dəstəyinin sistematik azaldılması ilə tələbələrin bilik, bacarıq və vərdislərinin formalaşdırılmasına gətirib çıxaran bir fəaliyyət növü başa düşür. Bu fəaliyyət növü sayəsində müstəqillik tələbənin şəxsi keyfiyyətinə çevrilir [6].

İ.A.Zimnyaya belə hesab edir ki, müstəqil iş tələbənin özünü dərk etmə və özünü təkmilləşdirməsinə səbəb olan məqsədyönlü, daxilən motivasiya edilən bir prosesdir. Bu fəaliyyət zamanı müstəqil işin yerinə yetirilməsi prosesi və onun nəticəsinə bilavasitə təsir edən daxili motivasiyaya xüsusi diqqət yetirilir [2, 43].

R.B.Srodaya görə, müstəqil iş tələbələrin maksimum fəallıq, yaradıcılıq, müstəqil mühakimə, təşəbbüs nümayiş etdirdiyi bir fəaliyyətdir [3, 4].

B.P.Yesipov müstəqil işi müəllimin bilavasitə iştirakı olmadan lakin bunun üçün xüsusi olaraq təmin edilmiş bir vaxtda onun göstərişləri ilə yerinə yetirilən fəaliyyət növü hesab edir; bu zaman tələbələr tapşırıqqa qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün şüurlu şəkildə səy göstərirlər [1, 123]. R.M.Mikelson isə müstəqil işi müəllimin köməyi olmadan lakin onun nəzarəti altında yerinə yetirilən fəaliyyəti hesab edir [7].

M.İ.Moroya görə müstəqil iş tələbələrin elə şüurlu fəaliyyət növüdür ki, bu zaman tələbələr qarşılarına qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün heç kimin köməyi olmadan çətinlikləri dəf edərək fəaliyyət göstərirlər [6]. E.İ.Uint müstəqil işi tələbələrin tədris-tərbiyə prosesinin fərdiləşməsinə yönəlmiş tədris fəaliyyət forması hesab edir [5, 127].

B.K.Buryak belə hesab edir ki, tədris metodu kimi müstəqil iş tələbələrin daha dərin biliklər əldə etməsinə, tələbələrin müstəqilliyinin və fəallığının formalaşmasına, ha-belə onların əqli fəallıqlarının inkişaf etməsinə səbəb olur [8]. P.İ.Pidkasiy müstəqil işi elə tədris vasitəsi hesab edir ki, bu bilavasitə konkret vəziyyətdə konkret didaktik məqsəd və vəzifələrin ye-

rinə yetirilməsinə xidmət edir; tələbələri tapşırıqların müstəqil yerinə yetirilməsinə psixoloji hazırlayır və əldə edilmiş məlumatlardan öz biliklərini sistemativ olaraq artırmağa sövq edir [6].

N.O.Xlupina müstəqil iş anlayışını tədqiq edən alimlərin fikirlərini ümumiləşdirərək müstəqil işin aşağıdakı əlamətlərini müəyyənləşdirmişdir: müəllimin birbaşa iştirakı yoxdur; tələbələrin müstəqillik və fəallığının artması; müəllim və tələbənin qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün birgə əlaqəsi [8].

Müxtəlif situasiyalar müəllimə imkan verir:

- müstəqil işin yerinə yetirilməsində tələbənin rolunu və özünün iştirak dərəcəsini müəyyənləşdirmək;
- metodik dəstəyi hazırlamaq;
- Müəyyən bir fənn üzrə müstəqil işi planlaşdırmaq;
- tələbələrin ümumi və peşə kompetensiyalarının yaranmasına və inkişafına şərait yaradacaq müstəqil işin motivasiyasını və nəzarətini nəzərdən keçirmək;

Tələbələr tərəfindən həyata keçən müstəqil işlərin aşağıdakı məqsədləri vardır:

- Tələbələr tərəfindən əldə edilmiş nəzəri və praktik biliklərin sistemləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi;
- nəzəri biliklərin dərinləşməsi və genişlənməsi;
- normativ, hüquqi, arayış sənədləri və xüsusi ədəbiyyatdan istifadə bacarıqlarının yaranması;
- tələbələrin idrak qabiliyyətlərinin və fəallığının, yaradıcı təşəbbüs, müstəqillik və məsuliyyətinin inkişafı;
- tələbələrin düşüncə, bacarıq müstəqilliyinin, özünü inkişaf etdirmə və özünü təsdiqləmək qabiliyyətlərinin formalaşması;
- tələbələrin tədqiqat bacarıqlarının inkişafı.

Tədqiqatçı E.A. Muliavinanın fikrincə, müstəqil işin məqsədi tələbələri əvvəlcə tədris materialı ilə, sonra elmi məlumatla mənalı və müstəqil işləməyi öyrətmək və onların öz ixtisaslarını daha da davamlı inkişaf etdirmək bacarığını aşılamaq üçün özünü təşkili və özünü tərbiyənin əsasını qoymaqdır [7].

Qeyd edək ki, aşağı kurslarda tələbələrin müstəqil işlərinin məqsədi tələbələrin praktik məşğələlərdə əldə etdikləri bilikləri genişləndirmək və möhkəmləndirmək, yuxarı kurslarda isə tələbələrin yaradıcılıq potensialını inkişaf etdirməkdir.

Tələbələrin müstəqil işinin funksiyaları:

- İnkişaf etdirən: tələbələrin zehni iş mədəniyyətini artırmaq, onları yaradıcı fəaliyyətlərlə tanış etmək, tələbələrin intellektual qabiliyyətlərini zənginləşdirmək;

- informasiya-maarifləndirmə: müstəqil işlə dəstəklənməyən auditoriya məşğələlərində tələbələrin tədris fəaliyyəti effektiv olur;
- istiqamətləndirici və stimullaşdırıcı: tədris prosesinə peşəkar sürətləndirmə verilir;
- təhsil: mütəxəssisin peşə keyfiyyətləri formalaşır və inkişaf etdirilir;
- tədqiqat: peşəkar və yaradıcı təfəkkürün yeni səviyyəsi yaranır və formalaşır.

Tələbələrin müstəqil işlərinin əsas vəzifəsi məşğələlərdə intellektual təşəbbüs və düşüncə inkişafı üçün psixoloji və pedaqoji şərait yaratmaqdır.

Tələbələrin müstəqil işinin vəzifələri aşağıdakılardır: müstəqil işləmə qabiliyyətinin inkişafı; fəaliyyət və idrak qabiliyyətlərinin inkişafı; tədqiqat bacarıqlarının inkişafı; öz-özünə təhsil və özünü təbiiyyənin stimullaşdırılması; vaxt ayırmaq qabiliyyətinin inkişafı.

N.Y.Konevalova, Z.S.Kuntseviç, G.K.Radko hesab edirlər ki, tələbələrin müstəqil işlərinin tədris prosesində həyata keçirilməsi aşağıdakı vəzifələrin həllinə yol açır:

- tələbələrin nəzəri biliklərinin və praktik bacarıqlarının sistemləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi;
- nəzəri bilikləri dərinləşdirmək və genişləndirmək;
- peşə problemlərinin həlli üçün normativ, arayış sənədləri və ixtisaslaşdırılmış ədəbiyyatdan istifadə bacarıqlarının formalaşdırılması;
- müstəqil iş üçün tapşırıqları yerinə yetirərkən tələbələrin ümumi təhsil bacarıqlarının, idrak qabiliyyətlərinin və fəallığının inkişafı;
- düşüncə, bacarıq müstəqilliyinin formalaşması, özünü inkişaf etdirmə, özünü təkmilləşdirmə;
- tələbələrin tədqiqat bacarıqlarının inkişafı;
- öz təhsili üçün məsuliyyətin inkişafı;
- auditoriya işlərinin səmərəliliyini artırmaq [6].

Tələbənin müstəqil işini iki hissəyə bölmək olar:

1) müəllim tərəfindən təşkil edilmiş və tədris kompleksində dəqiq təsvir olunan;

2) müəllimin birbaşa nəzarəti olmadan tələbənin təşkil etdiyi müstəqil iş;

Tələbələrin müstəqil tərbiyə işlərinin əsas struktur elementləri aşağıdakılardır: praktik məşğələlər zamanı müxtəlif müstəqil iş növləri; tələbələrin dərslərdən müstəqil işi; cədvəl üzrə dərslərdən sonra tələbələr tərəfindən həyata keçirilən müstəqil iş;

idarəetmənin əsası və vasitəsi olan müstəqil işə nəzarət; tələbələrin özünə nəzarət; müəllimlərin pedaqoji fəaliyyətində dəyişiklik, müstəqil işin təşkili və idarə olunması üçün kafedra və müəllimlərin tam məsuliyyəti.

Tələbələrin müstəqil işlərinin əsas səviyyələri aşağıdakılardır:

– Reproduktiv səviyyə: tapşırıqların nümunəyə uyğun olaraq yerinə yetirmək (vəziyyətləri həll etmək, məlum metoddan istifadə edərək məşqlər etmək; cədvəllər doldurmaq və s.); Burada əsas məqsəd əldə edilmiş biliyin möhkəmləndirilməsi, bacarıqların formalaşdırılmasıdır. Tələbənin idrak fəaliyyəti tanıma, anlama və yadda saxlamada özünü göstərir. Tələbələrin bu səviyyədəki müstəqilliyi minimaldır, çünki ona verilən təlimat və göstərişlər ciddi şəkildə tənzimlənir [7].

Rekonstruktiv səviyyə: qərar və planların dəyişilməsi ilə nəticələnən rekonstruktiv xarakterli müstəqil iş; bu müddət ərzində plan, tezislər, annotasiyalar hazırlanır. Bu səviyyədə referatlar yazıla bilər.

Tələbə bu zaman vəziyyətə uyğunlaşdırılmış metod(lar) tətbiq edir. Müstəqil işin rekonstruktiv səviyyəsində tələbənin yerinə yetirdiyi müstəqil iş reproduktiv səviyyə ilə müqayisədə müəllim tərəfindən nisbətən az tənzimlənir və idarə edilir. Nəticə etibarilə onun müstəqillik dərəcəsi artır.

Yaradıcı səviyyə: yaradıcı müstəqil iş hər hansı bir problem vəziyyətinin həlli üçün onun təhlilini və yeni məlumatlar əldə etməyi tələb edir. Tələbə müstəqil şəkildə bu problemlərin həll edilməsi üçün həll yolları və metodları (təhsil və tədqiqat tapşırıqları, kurs və diplom layihələri) müstəqil olaraq seçməlidir.

Tədqiqatçı Q.Y.Titova müstəqil işin beş səviyyəsini müəyyənləşdirir: 1) məlumatın həqiqi və transformativ çoxalması; 2) model üzərində müstəqil iş; 3) yenidən qurulan müstəqil iş; 4) evristik müstəqil iş; 5) yaradıcı (tədqiqat) müstəqil iş. [4, 2-6].

Tələbələrin müstəqil işlərini planlaşdırılması aşağıdakı formada həyata keçirilir:

Planlaşdırma tələbənin uzun müddətli təhsil, təlim və inkişaf prosesində sabit nailiyyətlərini təmin edən müstəqil işi idarəetmə sisteminin ən vacib hissələrindən biridir. Planlaşdırmanın səmərəliliyi onun aydınlığından və spesifikliyindən asılıdır.

Planlaşdırmanın aşağıdakı məqsədləri vardır:

– hər fənn üzrə həyata keçiriləcək müstəqil işin tam həcmi müəyyənləşdirmək;

– əməliyyat və cari nəzarət (tapşırıq, mövzu, kurs bölməsi, dərsliklərdə, icmalda və s. üzərində öyrənilən bölmələrin sayı) üzrə məlumatların optimal miqdarını müəyyənləşdirmək;

– cari nəzarətin tezliyini müəyyənləşdirmək;

– tədris ili boyunca tələbələrin akademik və əlavə materiallar üzərində sistemli işini təmin etmək üçün hazırlanmış müstəqil iş cədvəlini hazırlamaq.

Tələbələrin müstəqil işinin planlaşdırılması aşağıdakıları əhatə edir:

- tədris fənləri üzrə müstəqil iş həcminin müəyyənləşdirilməsində tələbələrin ümumi vaxt büdcəsini nəzərə almaq;
- Müstəqil işin müəyyən növlərinin mürəkkəbliyinin müəyyənləşdirilməsi;
- tələbələrin müstəqil işlərinin həcmi və növlərini, hesabat formaları və nəzarət müddətlərini sadələşdirmək.

Müstəqil işin ayrı bir növü üçün tələbələr üçün vaxt büdcəsi müəllim tərəfindən aşağıdakılara əsasən müəyyən edilir:

- auditoriyada tələbələrin müstəqil işi yerinə yetirmələrinə nəzarət etmək;
- tələbələrlə müəyyən bir tapşırığın yerinə yetirilməsinə sərf etdikləri vaxt barədə sorğu aparmaq;

Müstəqil işin planlaşdırma səviyyəsi aşağıdakılar tərəfindən icra edilir:

- 1) müstəqil işin planlaşdırılması fənni tədris edən rəhbər müəllim tərəfindən həyata keçirilir;
- 2) müstəqil işin planlaşdırılması tələbə tərəfindən həyata keçirilir;
- 3) müstəqil işlərin planlaşdırılması kafedra tərəfindən həyata keçirilir;
- 4) müstəqil işin planlaşdırılması dekanlıq tərəfindən həyata keçirilir.

Tələbə çox yüklənməsinin səbəbləri:

- tələbələrin tədris işinin düzgün təşkilində bacarıqlarının olmaması;
- tələbələrin əmək məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan planlaşdırılmış iş yü-künün qeyri-bərabərliyi;
- müstəqil iş üçün tələb edilən tapşırıqların həcmi və mürəkkəbliyinin tələbələrin bilik və bacarıqları ilə uyğun gəlməməsi;
- metodik dəstəyin qeyri-kafi olması;

Tələbələrin müstəqil işinin əsasını aşağıdakı prinsiplər təşkil edir:

- müstəqillik, inkişaf edən və yaradıcı istiqamətləndirmə, hədəf planlaşdırma, şəxsiyyət-fəaliyyət yanaşması.

A.G.Moliboqun nöqteyi-nəzərindən tələbələrin müstəqil işinin təşkili aşağıdakı prinsiplərlə tənzimlənir: bütün müstəqil işlərin həcm və vaxt baxımından tənzimlənməsi; tələbələrin müstəqil işləmələri üçün şəraitin təmin edilməsi; müstəqil işin idarə edilməsi [6].

Y.A.Qonçarovanın qeyd etdiyi kimi, tələbələrin müstəqil işinin təşkili üçün əsas prinsipi ondan ibarətdir ki, tələbələr tapşırıqların passiv yerinə yetirilməsindən fəal və fərdi yerinə yetirilməsinə keçsinlər [8].

Tələbələrin müstəqil iş prinsipləri aşağıdakılardır:

- interaktivlik prinsipi: tələbələrin əməkdaşlığını və onların tək-cə müəllimlə deyil, digər tələbələrlə də məlumat mübadiləsinə ehtiyacın olması;

– Təhsilin fərdiləşdirilməsi prinsipi: müəllim tərəfindən tələbənin fərdi-psixoloji xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla aparılır;

– Şəxsiyyət prinsipi: tələbənin müstəqil işinə nəzarət etmək ehtiyacını əsaslandırır;

– Təlimin tənzimlənməsi prinsipi: öyrənmə strategiyasını seçmək və müstəqil işi planlaşdırma ehtiyacını əks etdirir;

– Qabaqcıl öyrənmə prinsipi: tələbələrin zehni fəaliyyətinin aktivləşdirilməsinə, inkişafına, həmçinin müstəqil proqnozlaşdırmaq, seçmək və həll etmək, digər tələbələrlə birlikdə bilik əldə etmək qabiliyyətinin formalaşmasına müstəqil işin yönəlməsini təmin edir;

– Əlaqə prinsipi: nizam-intizamda və ya kursda problemli məsələlərin vaxtında müzakirə olunmasına və düzəldilməsinə imkan verir;

– xarici nəzarət və özünə hörmət prinsipi: alınan məlumatın tək-cə müəllimlə deyil, həmçinin tələbələrlə mübadiləsini mümkün edir.

– Elmilik prinsipi: problemləri elmi səviyyədə həll etməyə imkan verir;

– əyanilik prinsipi: məlumatların əlçatan formada təqdim olunmasını təmin edir;

– Nəzəriyyənin təcrübə ilə əlaqəsi prinsipi: situativ tapşırıqların həllini mümkün edir;

– Müstəqil işin əlçatanlığı və məqsədə uyğunluğu prinsipi;

– Tədris fənlərinin mürəkkəbliyi və müstəqil işin optimal planlaşdırılması üçün mühasibat prinsipi;

– Biliklərin mənimsənilməsi prinsipi.

Tədqiqatçı İ.V.George peşəkar səriştənin formalaşmasının müxtəlif mərhələlərində müstəqil işin təşkilinin pedaqoji şərtlərini müəyyənləşdirmişdir [5]. Tədqiqatçı tələbələrin müstəqil işlərinin yerinə yetirilməsinin iki səviyyəsini müəyyənləşdirmişdir: invariant və variativ səviyyə; Hər bir səviyyə konkret mərhələlərə bölünmüşdür.

Tələbələrin müstəqil işlərinin yerinə yetirilməsinin invariant səviyyəsinin mərhələləri və onlara müvafiq pedaqoji şərtlər aşağıdakı cədvəldə öz əksini tapmışdır:

Diaqnostik mərhələ	1) Tələbələrin diaqnostikasının aparılması (ümumi tədris səriştələrinin, müstəqil iş bacarıqlarının, tədris fəaliyyəti və professional seçimin formalaşdırılması); 2) Diaqnostik nəticələrə əsasən, tələbələrin müstəqil iş bacarıqlarının korreksiyası və inkişaf etdirilməsi;
Motivasiya-qiyətləndirmə	1) Tələbələrin peşə səriştələrinin formalaşmasına yönələn müstəqil işlərinin effektiv təşkiinə pedaqoqların cəlb edilməsi;

	2) Diaqnostik nəticələrə əsasında tələbələrin müs-təqil işlərinə fərdi və differensial yanaşma;
Nəzəri-praktik	Tələbələrin peşə səriştələrinin formalaşmasına yönələn müstəqil işlərinin effektiv təşkiinə pedaqoqların cəlb edilməsi;
Nəzarət-analitik	Tələbələrin peşə səriştələrinin formalaşmasına yönələn müstəqil işlərinin maddi,metodiki və texniki təminatı;

Tələbələrin müstəqil işlərinin yerinə yetirilməsinin variativ səviyyəsinin mərhələləri və onlara müvafiq pedaqoji şərtlər aşağıdakı cədvəldə öz əksini tapmışdır:

Diaqnostik	Tələbələrin şəxsi xarakteristikalarının diaqnostik nəticələri əsasında tələbələrin müstəqil işlərinin təşkilinə fərdi və differensial yanaşmanın realizasiyası;
Nəzəri-praktik	Peşə səriştələrinin formalaşması və müstəqil işin məzmunu, həcmi və təşkilində müəllimlərin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi;

Beləliklə, ali məktəblərdə tələbə müstəqil işlərinin təşkilinin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- Qarşıya çıxan bütün problemləri səmərəli həll edə bilən, səmərəli komanda ilə işləməyi bacaran və davamlı peşəkar inkişaf etməyə hazır olan rəqabətli mütəxəssislərin hazırlanması;
- Tələbənin bilik, bacarıqlarının formalaşdırılması, şəxsiyyətin idrak və yaradıcı qabiliyyətlərinin inkişafı onun peşə səlahiyyətinin əsas tərkib hissəsi kimi;
- Tələbələrin elmi-tədqiqat səriştələrinin, elm-tədqiqat layihələrində iştirak bacarıqlarının formalaşması;
- Tələbələrin yaradıcı təxəyyül, özünü inkişaf etdirmə və təkmilləşdirmə qabiliyyətlərinin formalaşdırılması;
- İstedadlı tələbələrin gələcək elmi-tədqiqat işlərində iştirak etməsini təmin etmək;

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Есипов Б.П. Самостоятельная работа учащихся на уроках М, Учпедгиз, 1961. 239 стр.
2. Зимняя И.А. Гуманизация образования (состояние, проблемы, перспективы) // Гуманизация образования. 1995. № 2. М, 66 стр.
3. Срода Р.Б. Воспитания активностей и самостоятельности учащихся в учении. - М.: Изд-во АПН РСФСР, 1956. Стр.7.
4. Титова С.В. Интеграция социальных сетей и сервисов Интернета 2.0 в систему преподавания иностранных языков, Вестник Московского уни-

- верситета, серия 19, Лингвистика и мейкультурная коммуникация. 2008.- №3. Стр. 208-213
- 5 Унт Н.Э. Индивидуализация и дифференциация обучения. – М., Педагогика, 2003. 192 стр.
 - 6 <https://www.dissercat.com/content/stimulirovanie-samostoyatelnoi-uchebnoi-deyatelnosti-studentov-pedagogicheskogo-vuza-na-prim>
 7. <http://www.dslib.net/obw-pedagogika/multimedia-kak-sredstvo-intensifikacii-samostojatelnoj-raboty-studentov-v.html>
 8. <https://infourok.ru/dissertaciya-po-teme-formirovanie-navikov-samostoyatelnoy-raboti-na-urokah-angliyskogo-yazika-v-sredney-shkole-3156596.html>

Firuzə Rzayeva

Summary

Purposes and duties of students in organizing independent work in teaching process

The article deals with some matters (purposes, levels, duties, etc.) in organising students' independent work. Independent work of students is meant to be created for some purposes, such as, to learn the subject deeply and widely, to form individual and intellectual interest of students, to develop practical, teaching-research, reflexive, project activity of students, etc.

In the given article, some viewpoints on independent work, are analysed. As some specialists consider independent work as an activity leading to the formation of knowledge, ability and skills of students by systematic decreasing the help and assistance of teachers directly.

The levels (reproductive and reconstructive) of independent work of students are also discussed in this research. Besides, planning of independent work of students is also very important in order to organise it systematically. In the organization of students' independent work pedagogical conditions, which affect levels and stages of independent work, should also be taken into consideration.

Фируза Рзаева

Резюме

Цели и задачи студентов при организации самостоятельной работы в учебном процессе

В статье рассматриваются некоторые вопросы (цели, уровни, обязанности и др.) В организации самостоятельной работы студентов. Самостоятельная работа студентов предназначена для некоторых целей, таких как углубленное и широкое изучение предмета, формирование индивидуального и интеллектуального интереса студентов, развитие практической, учебно-исследовательской, рефлексивной, проектной деятельности студентов и т.д.

В данной статье анализируются некоторые точки зрения на самостоятельную работу. Некоторые специалисты рассматривают самостоятельную работу как деятельность, ведущую к формированию знаний, умений и навыков учащихся путем систематических указаний о помощи и содействии непосредственно учителей.

В исследовании также обсуждаются уровни (репродуктивная и реконструктивная) самостоятельной работы студентов. Кроме того, планирование самостоятельной работы студентов также очень важно для ее систематической организации. При организации самостоятельной работы студентов также следует учитывать педагогические условия, влияющие на уровни и этапы самостоятельной работы.

Rəyçi: ped.f.d., dos. Ə.Şirəliyev